25. Усім вядомыя радкі песні:

Бывайце здаровы,
Жывіце багата…

Хто з’яўляецца аўтарам слоў?

А) Пятрусь Броўка. **Б)** Алесь Ставер. **В)** Адам Русак.
Г) Алесь Звонак. **Д)** Уладзімір Дубоўка.

---

26. Каго з беларускіх княгінь называюць “беларускай Джульетай”?

А) Анастасію Слуцкую. **Б)** Рагнеду. **В)** Саламею Рэгіну Русецкую.
Г) Прадславу. **Д)** Барбару Радзівіл.

---

27. У свой час Кірыла Тураўскі пра адно з найвялікшых хрысціянскіх святаў пісаў: “Сёння сонца, красуючыся, узыходзіць на вышыні нябёсаў і з радасцю зямлю грэе… Сёння старое канчаецца і чыніцца ўсё новае дзеля ўваскрашэння…” Пра якое свята ўзгадваецца?

А) пра Вялікдзень. **Б)** пра Мядовы Спас. **В)** пра Каляды.
Г) пра Купалле. **Д)** пра Узвіжанне.

---

28. Дадзены прозвішчы вядомых беларускіх дзеячаў:

1) Віктар Карамазаў; 2) Анатоль Багатыроў;
3) Пётр Клімук; 4) Георгій Паплаўскі.

Суаднясіце прозвішчы асоб з родам іх дзейнасці:

а) касманаўт; б) мастак; в) пісьменнік; г) кампазітар.

А) 1-а, 2-б, 3-в, 4-г. **Б)** 1-б, 2-а, 3-г, 4-в. **В)** 1-в, 2-г, 3-а, 4-б.
Г) 1-г, 2-в, 3-б, 4-а. **Д)** 1-б, 2-в, 3-а, 4-г.

---

29. Бытуе легенда, што на адным з каменняў у фальварку Завоссе Адам Міцкевіч выбіў крыж у гонар свайго безадказнага кахання да …, які і зараз ляжыць ля хутара. Якое імя прапушчана?

А) Марылі Верашчакі. **Б)** Ганны Кукуевай. **В)** Паўліны Мядзёлкі.
Г) Магдалены Радзівіл. **Д)** Алесі Карыткінай.

---

30. Асветніцтва, пачатае Францыскам Скарынам, мела працяг. У Куцінскай друкарні пры манастыры пад Оршай у 1631 годзе з’явілася кніга пад назвай “Буквар” (“Букварь сиречь начало учения детям, начинающим чтению извыкати”). Хто з дзеячаў таго часу стварыў гэты “Буквар” (да яго падручнікі называліся “Азбука”)?

А) Сільвестр Косаў. **Б)** Фларыян Грабніцкі. **В)** Іван Грыгаровіч.
Г) Аляксандр Семянтоўскі. **Д)** Спірыдон Собаль.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб’яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пры падтрымцы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220045, г. Мінск, вул. Яна Чачота, 16 тэл. (017) 372 36 17, 372 36 23
e-mail: info@bakonkurs.by http://www.bakonkurs.by/

ГА «БА «Конкурс». Заказ 14. Тыраж 12300 экз. г. Мінск. 2019 г.

Конкурс па беларускай мове
«БУСЛІК-2019»

Чацвер, 21 лютага 2019 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай і электроннымі сродкамі забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150, аднак аўтары задання не прадугледжваюць яго поўнага выканання ўдзельнікамі. У заданне гульні-конкурсу ўключаны пытанні, веды пра якія не прадугледжаны школьнай праграмай;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу; пры парушэнні гэтых патрабаванняў удзельнікі могуць быць дыскваліфікаваны;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем і чарнавік удзельнік забірае з сабой;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце http://www.bakonkurs.by/ праз 1,5-2 месяцы пасля правядзення конкурсу.

Заданне для вучняў 9 класа

1. Якога слова не хапае ў афарызме?

Апетыт прыходзіць у час … .

А) работы. **Б)** урока. **В)** адпачынку. **Г)** прабежкі. **Д)** яды.

---

2. Закончыце народнае выслоўе:

Яна загаворыць, як у званок зазвоніць, яна заспявае, як на … зайграе.

А) балалайцы. **Б)** гітары. **В)** цымбалах. **Г)** скрыпцы. **Д)** дудцы.

---

3. Гэта міфалагічная істота звязвалася ў народзе не з вадой, а з агнём. Яна з’ўлялася на палях апоўдні, звычайна летам, і пільна сачыла, каб апоўдні ніхто не працаваў і не купаўся. Таго з людзей, хто прадаўжаў працаваць ці купаўся, карала сонечным ударам. Хто гэта?

А) русалка. **Б)** палудніца. **В)** багінка. **Г)** ласкатуха. **Д)** самадзіва.

---

4. Адным з першых псеўданімаў Якуба Коласа быў псеўданім … .

А) Тарас Гушча. **Б)** Ядвігін Ш. **В)** Тарас Бульба.
Г) Андрэй Мрый. **Д)** Максім Танк.

---

5. Гэты горад – адзін са старажытнейшых гарадоў Беларусі. Яго часта называюць другім Іерусалімам. Што гэта за горад?

А) Тураў. **Б)** Мсціслаў. **В)** Віцебск. **Г)** Гродна. **Д)** Полацк.

6. Які з дадзеных назоўнікаў мае пераноснае значэнне *‘назва якой-небудзь галіны дзейнасці, дзе хто-небудзь адчувае сябе поўнаўладным гаспадаром’*?

1) вотчына; 2) кавалак; 3) прыбытак; 4) замчышча; 5) існасць.

А) 1. **Б)** 2. **В)** 3. **Г)** 4. **Д)** 5.

---

7. Хто з’яўляецца аўтарам балад “Свіцязь”, “Свіцязянка”?

А) В. Дунін-Марцінкевіч. **Б)** Максім Танк. **В)** Адам Міцкевіч.
Г) Янка Купала. **Д)** Максім Багдановіч.

---

8. Копія друкарскага набору, нанесеная на металічную, гумавую або пластмасавую пласцінку – … .

А) стэрэатып. **Б)** стырэатып. **В)** стэрыатып. **Г)** стэрэятып. **Д)** стэарэтып.

---

9. Выберыце правільна напісанае словазлучэнне.

А) камп’ютарныя гульні. **Б)** кампьютарныя гульні.
В) камп’ютэрныя гульні. **Г)** камп’ютарные гульні. **Д)** кампутэрныя гульні.

---

10. Усім вядомы радкі песні:

Патухаюць, цямнеюць высі.
Зоркі ўспыхваюць над сінявой.
Да пляча майго прыхініся
Залатою сваёй галавой…

Хто з беларускіх паэтаў з’яўляецца аўтарам слоў?

А) А. Вялюгін. **Б)** Р. Барадулін. **В)** Г. Бураўкін.
Г) В. Зуёнак. **Д)** А. Пысін.

---

11. Выберыце з дадзеных правільна напісаныя прыклады:

1) аўтамабіль Масквіч; 2) Дзень ведаў; 3) залаты век; 4) кубак свету.

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных прыкладаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

---

12. Выберыце з дадзеных прыкладаў устойлівае спалучэнне.

1) размарын-трава; 2) сон-трава; 3) трын-трава.

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных прыкладаў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

---

13. *Кароткае аднаэпізоднае вуснае апавяданне пра розныя жыццёвыя сітуацыі з нечаканай дасціпнай камічнай развязкай, якая звычайна выклікае раптоўны смех,* называецца … .

А) анекдот. **Б)** анікдот. **В)** анехдот. **Г)** аніхдот. **Д)** энекдот.

---

14. Колькі асабовых займеннікаў ужыта ў вершаваных радках А. Вярцінскага?

Мы жывём, каб вяртацца
Час ад часу туды,
Дзе мінула юнацтва,
Дзе маленства сляды.

А) 0. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

---

15. Якога слова не хапае на месцы пропуску ва ўстойлівым спалучэнні?

За словам у … не лезе.

А) кнігу. **Б)** сшытак. **В)** камп’ютар. **Г)** партфель. **Д)** кішэню.

---

16. Дадзены словы:

1) падземны; 2) дзіцячы; 3) адзвінець;
4) дзінькаць; 5) дзікі.

У якіх словах спалучэнне літар **дз** абазначае два гукі?

А) усе словы. **Б)** няма патрэбных слоў. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 5.

---

17. Вызначце ў дадзеным прыкладзе слова-алагізм.

Добры зрок маюць і птушкі, і жывёлы: арол, сокал, каршун, крот, сабака.

А) арол. **Б)** сокал. **В)** каршун. **Г)** крот. **Д)** сабака.

---

18. Вызначце словы, напісаныя няправільна.

1) арыентір; 2) камандыроўка; 3) мульціплікацыя; 4) медзіцына.

А) усе словы. **Б)** няма патрэбных слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

---

19. Словы *карыслівы – карысны* з’яўляюцца … .

А) сінонімамі. **Б)** антонімамі. **В)** амонімамі.
Г) паронімамі. **Д)** гістарызмамі.

---

20. У якіх словах з дадзеных на месцы пропуску напішаце літару ***ы***?

1) гл..таць; 2) хр..бет; 3) р..дактар; 4) экз..мпляр.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма патрэбных слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

---

21. Вызначце з дадзеных аднасастаўныя назыўныя сказы.

1) У навальніцу раскалола стары клён.
2) Тым часам амаль развіднелася.
3) Халаднаваты туман над сцішаным лугам.
4) Верас на ўзлеску.

А) усе сказы. **Б)** няма патрэбных сказаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

---

22. Якія знакі прыпынку паставіце ў сказе на месцы пропускаў?

Якуб Колас нарадзіўся тут_ у гэтым маляўнічым лясным прыволлі_ дзе векавечныя хвоі падпіраюць сіняе неба_ а недалёка між зялёных берагоў струяцца хвалі нястомнага Нёмана (С. Александровіч).

А) двукроп’е, дзве коскі. **Б)** тры коскі. **В)** коска, працяжнік, коска.
Г) двукроп’е, коска, працяжнік. **Д)** дзве коскі, кропка з коскай.

---

23. Якое слова з прапанаваных напісана няправільна?

1) пастэраль; 2) тарэадор; 3) прэпрынт.

А) усе словы. **Б)** няма патрэбных слоў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

---

24. *Цёплае зашклёнае памяшканне для вырошчвання раслін* называецца … .

А) аранжарэя. **Б)** аранжырэя. **В)** арынжэрэя.
Г) аранжэрэя. **Д)** арэнжарэя.